A°. 1843. N°. 19.

LEYDSCHE COURANT

MAANDAG, 13 FEBRUARIJ.

NEDERLANDEN.

LEYDEN, 12 Februarij.

Wij vernemen dat op de hieronder aangekondigde groote bijeenkomst van de Zangvereeniging der alhier gevestigde *Maatschappij voor Toonkunst*, tot welker bijwoning al de leden der Maatschappij en verschillende Commissiën uitgenoodigd zijn, de volgende zangstukken zullen uitgevoerd worden: de 103de Psalm van *Fesca*, de 115de Psalm van *Mendelssohn Bartholdy* en het *Lied von der Glocke* van *Romberg*.

— Uit 's Gravenhage meldt men van den 11den dezer:

Zijne Maj. heeft benoemd tot Commandeur der Orde van den Nederlandschen Leeuw, den Minister van Staat Jhr. *G. G. Clifford*, Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal en Ridder der voormelde Orde.

— Men verneemt, dat Zijne Maj. Koning *Willem Frederik* Graaf van Nassau zich sedert eenige dagen ongesteld bevindt. Heden is het volgende bulletin uitgegeven:

„Zijne Maj. Koning *Willem Frederik* Graaf van Nassau is aan eene katharale aandoening der ademhalings-werktuigen lijdende, waarbij zich eene kamborstigheid gevoegd heeft.

„Hoogstdezelve heeft een onrustigen nacht gehad."

(*Get.*) BECKERS, EVERARD, NATORP.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden, is ingekomen eene missive van de Eerste Kamer, houdende kennisgeving, dat zij zich met het ontwerp van wet, nopens de zaken der Maatschappij van Weldadigheid, heeft vereenigd. — Aangenomen voor kennisgeving.

Is ontvangen eene missive van Zijne Exc. den Minister van Buitenlandsche Zaken, houdende kennisgeving, dat de acte van bekrachtiging van het tractaat van 5 November 1842, tusschen HH. MM. den Koning der Nederlanden en den Koning der Belgen gesloten, den 5den dezer tusschen de wederzijdsche Gevolmagtigden der beide Staten zijn uitgewisseld. — Aangenomen voor kennisgeving.

Nog is ingekomen eene missive van Zijne Exc. den Minister van Buitenlandsche Zaken, houdende mededeeling der conventie tusschen Nederland en Belgie gesloten. — Aangenomen voor kennisgeving.

Is ingekomen eene missive van Zijne Exc. den Minister van Kolonien, houdende overlegging van een gedrukt exemplaar van het verslag van den handel en scheepvaart op Java en Madeira gedurende den jare 1841. — Plaatsing in de boekerij.

Voorts is ontvangen eene missive van het Collegie van Raden en Generaal Meesteren der Munt te Utrecht, houdende mededeeling, dat het lid van dat Collegie, de heer *C. A. van den Gôrs* overleden is, en de Kamer verzocht wordt, op de grondwettige wijze, in zijne vervanging te voorzien. — Aangenomen voor kennisgeving.

Reeds is ontvangen een adres van den Baron *van Taets van Amerongen*, die verzoekt, bij het doen der keuze van drie Candidaten tot aanvulling der opengevallene betrekking, in aanmerking te komen. Zijn naam zal op de aan te leggen lijst van sollicitanten geplaatst worden.

Eindelijk is ingekomen een adres van Burgemeester en Wethouders van Deventer, die eene wijziging verzoeken van art. 27 der voordragt van wet nopens het zegel. — Verzending aan de Commissie.

Zijne Exc. de Minister van Binnenlandsche Zaken legt aan de Kamer over het bestek van den aanleg, benevens de kaarten, van den daar te stellen weg van Maastricht naar de Geldersche grenzen.

De heer *van Rechteren* dringt er op aan, dat, na deze nieuwe bekomene inlichtingen, de beraadslagingen over het aan de orde van den dag zijnde ontwerp, worden uitgesteld.

De Minister merkt op, dat de medegedeelde stukken geen nieuw licht kunnen verspreiden, noch over het nut van den daar te stellen weg, noch over den loop dien dezelve nemen zal.

De heer *Bruce* betoogt, dat de vraag van het bestek tot de bemoeijenissen van de Regering en geenszins tot die der wetgeving behoort.

De heer *van Rechteren* verklaart gemeend te hebben, dat de ontvangene stukken bij de beoordeeling van het ontwerp konden te pas komen, doch dat, naar het schijnt, dit het geval niet is, zoo dat hij zijn voorstel intrekt.

Thans worden geopend de beraadslagingen over het ontwerp van wet strekkende *tot den aanleg van eenen straatweg van Maastricht naar de Geldersche grenzen.*

De heer *de Man* wil gaarne erkennen, dat de stad Nijmegen, de plaats zijner woning, belang heeft bij den weg, die men voorstelt. De Regering van die plaats heeft dat belang voor hare ingezetenen weten te waarderen; zij heeft over het gedeelte op het Geldersche grondgebied eene aanzienlijke bijdrage in geld en daarbij den afstand van de voor den weg noodige gronden aan het Gouvernement aangeboden. De Staten van Gelderland hebben dat voorbeeld gevolgd en in hunne laatste bijeenkomst eene tegemoetkoming van ƒ 10,000 genoteerd. Ofschoon dat bijzonder belang zijner woonplaats niet is te betwisten, en hij daarom den schijn zoude kunnen hebben, van niet geheel onpartijdig te zijn; acht de spreker zich daarom niet weerhouden tot aanprijzing van de zaak te spreken, want ook het algemeen belang is met dezelve verbonden en hij mag gelooven, door de plaats zijner woning eenigzins meer in staat te zijn, dit te beoordeelen; of intusschen op de begrooting der kosten geene aanmerking zoude te maken zijn, durft de spreker niet verzekeren, hij is niet verpligt zich daaromtrent geheel op de verzekeringen van de Regering te verlaten en vereenigt zich in dat opzigt met het gevoelen van een der sprekers uit Overijssel, die deze zaak, als gelegen buiten de bemoeijenissen der Kamer, heeft aangemerkt, of ook de wijze om zich de noodige fondsen ter bestrijding der kosten te verschaffen de beste is, ook dit te verdedigen moet hij aan den Minister overlaten. De spreker zal zich bepalen tot de zaak, dat is, het nuttige en noodzakelijke van den weg, en brengt daartoe vier gronden bij, dat namelijk de tegenwoordige toestand niet kan blijven bestaan, dat de weg, zoo als dezelve is ingesteld voor de geheele provincie Limburg op zich zelve genomen, van het grootste nut is; dat hij insgelijks is in het belang des handels voor de overige gedeelten van het Rijk; dat dezelve, eindelijk, door de militaire verdediging van het Vaderland wordt gevorderd.

1°. De tegenwoordige staat van zaken kan niet blijven bestaan. Limburg nu eenmaal eene provincie van het Koningrijk, is in den waren zin des woords ongenaakbaar, anders dan door middel van karren, die dan nog niet door belangrijke vrachten kunnen zijn beladen, met eenig ander voertuig kan men het Hertogdom niet bereiken, anders dan over vreemd grondgebied, over Pruissen wat het benedendste, over Belgie wat het bovenste gedeelte der provincie betreft. De verbetering van den tegenwoordigen staat van zaken zijn wij aan de ingezetenen van Limburg verschuldigd, zij zal de vervulling zijn der welwillende verzekeringen, ter gelegenheid van het voorstel tot den aanleg van een ijzeren spoorweg van Maastricht naar de Pruissische grenzen, door de Kamer gegeven;

2°. de spreker heeft zich in het afgeloopen jaar verzet tegen den laatstgenoemden spoorweg, omdat dezelve, zonder geregelden toegang van uit de inwendige gedeelten van het Koningrijk, slechts voor een klein gedeelte van het Hertogdom van nut was. Hier, in dit geval, doet zich het omgekeerde voor, de weg aan den regter-oever der Maas, doorsnijdt het geheele Hertogdom van het eene einde tot aan het andere, bereikt al de voornaamste plaatsen en eindigt, door middel van de verlenging over Geldersch grondgebied, aan de rivier de Waal;

3°. de weg vormt bijna eene regte lijn, van Maastricht naar Amsterdam, de Waal is in het geheele jaar, bij ijsgang uitgezonderd, bevaarbaar; de middelen van vervoer naar en van alle provincien, zijn daar in menigte voorhanden. Voor de brievenpost is deze weg de gereedste en korste. Ook zelfs de landen aan den linker Maas oever, de landen van Kuijk en Boxmeer, worden door dezen weg, door middel hunner middelen van overvaart bevoordeeld;

4°. eindelijk, ofschoon buiten de grenzen zijner kennis, meent evenwel de spreker, dat het oppervlakkigste oordeel de onmisbaarheid van een verband tusschen de vestingen Nijmegen en Maastricht, met Venlo in het midden, zal begrijpen. Er is nog in de afdeelingen het denkbeeld geopperd, om den weg langs den linker Maas-oever van Venlo af naar Kuijk aan te leggen, ook daaromtrent oordeelt hij het noodig met een enkel woord te spreken, ofschoon hij ter bestrijding van dat plan het genoeg oordeelt, dat volgens de verzekering der Regering en het Departement van Oorlog en den toenmaligen Prins Veldmaarschalk, het aanleggen van den weg, aan den regter oever, voor de militaire defensie hebben noodzakelijk gekeurd, en toch wel de Kamer aan zich niet de noodige kennis zal willen toeschrijven om, in strijd met dat oordeel, eene andere rigting aan den weg te geven. Het gezond verstand trouwens schijnt ook die uitspraak te bevestigen, vermits de weg aan den linker oever der rivier niet is gedekt tegen onze zuidelijke naburen. Pruissen, het is waar, zal met zijne grenzen slechts op een korten afstand liggen van den weg, zoo als deze thans is geprojecteerd, maar buiten en behalve de waarschijnlijkheid van een oorlog, zoude die mogendheid het, in dat geval, wel niet noodig hebben, ons van den kant van Limburg te bestoken en zoude de zonderlinge tweeslagtige toestand van dat Hertogdom ons daartegen kunnen vrijwaren. In alle gevallen, daar dan toch de weg aan een van de beide oevers moet worden aangelegd, komt het den spreker voor, dat voor denzelven aan de regterzijde het minst te vreezen is. Op de zoo veel besproken vraag of de weg, al of niet door de Beersche Maas wordt bereikt, acht hij het minder noodig, zich breedvoerig uit te laten, want ofschoon hij met het algemeen verslag der centrale afdeeling meent, dat, wanneer de overtogt over de Maas te Kuijk plaats heeft, de weg geheel buiten aanraking met den Beerschen overloop zal blijven, neemt dit evenwel de andere bezwaren niet weg, die daarin voor den aanleg veel grooter zullen zijn, ten gevolge van de noodzakelijke ophoogingen in de lagere streken van het land van Kuijk en de groote waarde van de voor den weg aldaar te onteigenen hoveniersgronden, en dat wel voornamelijk, daar men verpligt zal zijn, tweemaal de Maas te passeren, om van Nijmegen naar Venlo te komen, hetgeen vooral bij wintertijd en bij bewegingen van krijgsvolk, veel zal kunnen opleveren.

Van dit alles heeft men aan den regter Maasoever niets. Overwoog de spreker hier alleen het belang zijner woonplaats, dan zeker zoude hij voor een weg aan de linkerzijde moeten gestemd zijn, maar dat belang brengt hij ten offer, zoo als zijn pligt is voor het algemeen, en hij zal voor de wet stemmen, omdat hem de zaak, het aanleggen van den weg, niet alleen nuttig, maar ook gebiedend noodzakelijk toeschijnt.

De heer *Michiels van Verduynen* schetst het aannemelijke en doelmatige van het voorstel, zoo wel uit het oogpunt van het handelsbelang als om strategische beweegredenen. Wanneer eenmaal de spoorweg van Amsterdam naar Arnhem voltooid zal wezen, dan zal de aan te leggen weg groote voordeelen kunnen opleveren, de groote communicatiën vermeerderen, het vervoer van reizigers en goederen vergemakkelijken en den loop der brieven-posterij bespoedigen. Hij beschouwt den aanleg van den weg op den regter oever der Maas als het voordeeligste. Hij herinnert de verbrokkeling, welke Limburg door de afscheiding van Belgie heeft ondergaan; de nadeelen, die het Hertogdom daardoor heeft ondervonden, de invoering van drukkende belastingen aldaar, het plaatsen dier provincie in een geheel exceptioneelen toestand, die dagelijks benaauwder wordt; de insluiting van dat gewest door onderscheidene tollinien, waardoor aan alle zijden de handel en nijverheid gestremd worden, en het fabriekwezen en de nijverheid verkwijnen enz. Uit dit alles ontleent de redenaar de onvermijdelijke en heilige verpligting, die op de vergadering rust, om het hulpbehoevende Limburg te ondersteunen en bij te staan. Hij brengt gaarne hulde van dankbaarheid aan Zijne Maj. en de Ministers toe voor hetgeen zij, reeds ten vorigen jare, zoo welwillend op het oog hadden, om den toestand van Limburg eenigzins te verbeteren. Het tegenwoordig voorstel is aanbevelenswaardig tot verdediging des lands, in het algemeen belang, en ter opbeuring van Limburg. Hij verzoekt de vergadering er wel op te willen letten, dat Limburg door Pruissen en Belgie omgeven wordt, alwaar vaarten, kanalen en spoorwegen het land doorsnijden, dat men veel aanwendt, om de welvaart van het Belgisch Limburg te doen toenemen, en dat Limburg ook in de lasten bijdraagt, die tot dekking strekken der uitgaven, welke voor den bloei en de welvaart van andere provincien worden aangewend. Hij hoopte dan ook, dat de Kamer het voorstel edelmoediglijk en met deelneming zou aannemen.

De heer *Mensa* erkent wel het nut van den weg, doch twijfelt of de opbrengst wel eenige goede uitkomsten zal opleveren. Hij zal dus tegen de voordragt stemmen.

De heer *van Hoorn van Burgh* zal gaarne zijne stem daaraan geven, omdat het hier de bevordering van handel en nijverheid geldt, die hij steeds voorstaat. Ook uit een krijgskundig oogpunt is de weg van gewigt. Limburg mag niet zoo geheel afgezonderd blijven, als het door de omstandigheden is geworden. Men moet het mogelijke doen, om het uit zijnen vervallen staat op te beuren.

De heer *Bruce* geeft dit alles toe, maar bestrijdt het ontwerp, op grond der onregelmatige en ongrondwettige wijze, die, zijns aanziens, ten opzigte van dat ontwerp is gevolgd. De instelling toch van bijzondere Rijksfondsen is zijns bedunkens met de grondwet niet overeen te brengen. De redenaar beroept zich op art. 122 der grondwet. Eenheid en eenvoudigheid gaan te loor, als men zoodanige afzonderlijke fondsen, buiten de begrooting, toestaat. Het evenwigt wordt daardoor eene hersenschim. Deficits kunnen er weder het gevolg van zijn. Het ontwerp strookt ook zijns inziens niet met de voorschriften, aan de Rekenkamer gegeven.

De heer *Ryckevorssel* vreest dat de opbrengst van den weg de noodige renten niet zal opleveren. Ook hij had verlangd dat de benoodigde som voor dezen nieuwen aanleg op de begrooting ware gebragt.

De heer *van Dam* herinnert, dat hij, tijdens de herziening van de grondwet, al het mogelijke gedaan had, om de vereeniging van Limburg met Nederland te voorkomen, ten einde alle swarigheden te verhoeden. Nu de vereeniging eenmaal bestaat, is het pligt voor de behoorlijke gemeenschap te zorgen. Het Hertogdom heeft daaraan dringende behoefte. Het gevoelen nopens de onregelmatigheid en ongrondwettigheid van de voordragt deelt de spreker niet. Heeft men van bijzondere fondsen vroeger een schandelijk misbruik gemaakt, daarom behoeft een wettig gebruik niet geweerd te worden. Door de aanneming van dit voorstel wordt het algemeen welzijn en de tevredenheid der Limburgers bevorderd.

De heer *Romme* ziet geen bezwaar in de daarstelling van afzonderlijke Rijksfondsen.

De heer *Luzac* beschouwt den aanleg van den weg als zeer wenschelijk, en vindt geen grondwettig bezwaar in de voordragt.

De heer *Bruce* licht zijne meening nog nader toe; de uitgaven voor den weg zijn Rijks uitgaven, en behooren dies op de begrooting voor te komen.

De heer *van Rechteren* is mede uit een financieel oogpunt, en om de redenen, door den vorigen spreker aangevoerd, tegen de voordragt.

Zijne Exc. de Minister van Binnenlandsche Zaken verdedigt hierna het ontwerp. Zijne Exc. beschouwt hetzelve als naauw aan 's lands algemeene welvaart verbonden. Bij zijn Departement is bezuinigd wat er vatbaar voor was. Had men de mogelijkheid gezien, de behoeften van dezen weg uit de middelen van den Staat te vinden, dan zou men ook geene toevlugt tot eene speciale wet hebben genomen. Zijne Exc. acht den weg, die men thans wil aanleggen, gebiedend noodzakelijk. Geen deel des Rijks mag van het geheel afgescheiden zijn. Juist op de meest afgelegen streken des lands moet hen eerst de aandacht gevestigd worden. Limburg, dat gewisselijk een speelbal aan de groote Mogendheden gestrekt heeft, is ten deele aan Nederland verbonden; dat deel ligt tusschen anderen Rijken in, het is van gewigt, dat men den Limburgers eenige belangstelling toone, hun lot verbetere, in verband met het welzijn des geheelen Vaderlands.

Wat aangaat het vraagstuk der speciale fondsen, de comptabiliteit daarover, zal waarschijnlijk een nader punt van overweging uitmaken. Indien de bezwaren, die er bij de uitvoering der wet van 1840 nopens de Rekenkamer,

gerezen zijn, niet uit den weg geruimd mogten worden, dan zal er een nader ontwerp van wet worden aangeboden.

De Rekenkamer en de Ministers zijn het intusschen eens, dat bijzondere Rijksfondsen onmisbaar zijn, en volgens de grondwet kunnen en mogen bestaan. De Regering houdt zich voorts op het oogenblik bezig met het opstellen der ontwerpen, die tot de speciale Rijksfondsen betrekking zullen hebben, dan zal er gelegenheid bestaan, om al hetgeen tot dit onderwerp betrekking heeft te behandelen en te onderzoeken. Op dit oogenblik bestaan er 88 zoodanige verschillende fondsen, waarvan 36 gedeponeerde fondsen afgetrokken moeten worden. Het daarstellen van soortgelijke fondsen is altijd noodig geacht en inderdaad bij groote rampen als anderzins onvermijdbaar. Zijne Exc. de Minister meent, dat art. 122 der grondwet alleen op gewone behoeften ziet. De tot dusverre gevolgde weg hieromtrent, is dus ordelijk en regelmatig. Ten slotte geeft Zijne Exc. de verzekering, dat de geldleening niet beneden pari zal worden uitgegeven.

De heer *Modderman* acht eene nieuwe geldleening bij de bestaande financiele omstandigheden, onraadzaam.

Ter stemming overgegaan zijnde, is het ontwerp aangenomen met eene meerderheid van 47 tegen 5 stemmen (die der heeren *Verwey-Mejan*, *Modderman*, *Cost Jordens*, *Bruce* en *Mensa*.)

Tot rapporteurs over de wet nopens de patenten zijn voor de afdeelingen verkozen de heeren *Mutsaers*, *van Goltstein*, *Hinlopen*, *Ryckevorsel* en *Brouwer*.

Daarna wordt de vergadering gescheiden.

— Sedert de laatst gedane bekendmaking, zijn door de belanghebbenden geligt, de navolgende door Zijne Maj. verleende octrooijen:

Een octrooi, in dato 23 Julij 1842, voor den tijd van vijftien jaren verleend aan *E. J. Halle*, te 's Gravenhage, op de invoering van eene uitvinding, mitsgaders van eene verbetering daaraan toegebragt, bestaande in het vervaardigen van zuiver gaz door het gaz zelf, bestemd tot verlichting en verwarming tevens.

Een octrooi, in dato 19 November 1842, voor den tijd van vijf jaren verleend aan *N. C. Bijl*, te Amsterdam, op de uitvinding van een middel, om zonder beitel of hamer, op, in en door het marmer, letters, ornamenten enz., te emailleren.

Een octrooi, in dato 16 November 1842, voor den tijd van 15 jaren verleend aan *J. Caznux*, te Valkenburg, op de uitvinding van eene verbetering in den, bij het slaan van zoogenaamd patent- of gelijkdragtig touwwerk, gebruikelijken toestel, dienende tot het uitscheren der garens.

Een octrooi, in dato 16 November 1842, voor den tijd van tien jaren verleend aan *J. Needham Taylor*, woonachtig te Parijs, domicilium verkozen hebbende bij *C. C. Uhlenbeck*, te Delft, op de invoering van eene nieuwe soort van lijm, bekend onder den naam van zeelijm (*colle-marine*).

— Zijne Exc. den Minister van Financiën heeft *f* 100 van Rotterdam ontvangen, als eene teruggaaf aan 's Rijks schatkist.

— Eenig verschil van gevoelen ontstaan zijnde, omtrent de geldigheid van geschreven documenten, ter vervanging van in het ongereede geraakte vervoerbiljetten of quitantiën, dienende tot bewijs van gedane betaling of debitering van accijns, en welke bij terug-ontvangst ten kantore der afgifte, aanleiding moeten geven tot afschrijving op de rekeningen, zoo heeft Zijne Exc. de Minister van Financiën, bij resolutie van 6 Januarij 1843, te kennen gegeven, dat in het gegeven geval genoegen kan worden genomen, wanneer de vermiste biljetten vervangen worden, door eene door een Ontvanger van het kantoor ter plaatse, alwaar de inslag en betaling geschied is, af te geven, en door den Controleur, waaronder het kantoor ressorteert, te bevestigen verklaring op ongezegeld papier, inhoudende een letterlijk afschrift van den stok en het emargement van het register of de registers, waaruit de documenten zijn afgegeven, terwijl, wanneer de documenten eerst mogten zijn vermist geraakt, nadat dezelve door, den betrokken Arrondissements-Inspecteur waren geviseerd, de door den ontvanger af te geven verklaring ook van het *visum* dier hoofd-ambtenaren behoort te worden voorzien.

— In het *Journal de la Haye* leest men het volgende:

„Sommige lieden schijnen te twijfelen aan de wezenlijkheid van het ontwerp tot eene Europische herkneeding, waarvan wij in ons nummer van den 30 Januarij ll. gesproken hebben.

Zie hier wat wij te dien opzigte lezen in eenen brief, uit Aken aan een Belgisch blad, *le Journal de la Belgique*, gerigt, een blad hetwelk men niet onder die dagpapieren rangschikken kan, die al te ligtelijk gewaagde tijdingen opnemen.

„Het *Journal de la Haye* heeft, op grond der Parijzer archiven, op „nieuw een ontwerp herinnerd, hetwelk door het Fransche Ministerie onder „*Karel X* aan het Hof van Berlijn was voorgesteld geworden, en in hetwelk „er van gesproken werd, om Holland met Pruissen en Belgie met Frankrijk „te vereenigen.

„Wij herinneren ons volkomen, dat werkelijk een dergelijk project con„fidentieel door Fransche agenten in 1829 aan het Hof van Berlijn is voor„gedragen geworden.

„Luidens die heimelijke voorslagen, betrof het eene vereeniging van „Holland en Hanover met Pruissen, terwijl Belgie met Frankrijk vereenigd „zou geworden zijn, uitgezonderd alleen het Duitsche gedeelte van Luxem„burg, hetwelk Pruissen almede bekomen zou hebben.

„De stamhuizen van Oranje en van Brunswijk zouden vergoeding gekre„gen hebben in het Oosten, en het laatste wel met name door Griekenland, „de eilanden Kandia, Cyprus en Rhodus; het Koningrijk Armenie zou over„gegaan zijn onder de heerschappij van Rusland, terwijl Oostenrijk bezit „zou genomen hebben van Bosnie. Dit ontwerp leed schipbreuk op den „weerzin van den Koning van Pruissen tegen alle groote staatkundige ver„anderingen. Men beweert evenwel, dat de Kroonprins, de tegenwoordige „Koning, daaraan eenige oplettendheid verleend heeft."

Wij moeten doen opmerken (vervolgt het *Journal de la Haye*), dat het werk, waaruit wij de bijzonderheden omtrent deze staatkundige herkneeding geput hebben, in geenen deele spreekt van eene mededeeling dezes ontwerps aan het kabinet van Berlijn en nog minder van de zaak die aan het slot van den Akener brief verteld wordt. Het is vooral deze laatste bewering, dat wij onze geruslheid voor dit oogenblik, ten aanzien van zoo buitensporige project — dit woord mag ons toch wel veroorloofd zijn — als dat waarvan wij thans spreken, gebouwd hebben op het personeel karakter der Vorsten, welke tegenwoordig de troonen van Europa bekleeden. De Koning van Pruissen is met een al te gezond oordeel begaafd, hij is met te verhevene gevoelens bezield, om immer de geringste oplettendheid te hebben kunnen schenken aan eene staatkundige combinatie, zoo ongeregeld in haar beginsel als zwanger van de verschrikkelijkste staatsstormen voor hen, die hadden willen pogen dezelve te verwezenlijken. Want, gelijk wij het reeds eenmaal gezegd hebben, Holland zou tegenwoordig even als het zulks in 1830 gedaan zou hebben, zijn laatsten man en zijn laatsten gulden opofferen, alvorens het een ander stamhuis als zijnen Souverein erkende, het huis van *Oranje*."

— In het dagblad van 's Gravenhage leest men het volgende:

Een jaar geleden, werd de uitgave aangekondigd van eene vertaling in het Fransch van het werk van den heer *A. de Vries*, lid der tweede klasse van het Koninglijk Nederlandsch Instituut: *Brief over Guichard's* NOTICE SUR LE SPECULUM HUMANAE SALVATIONIS enz.; welke gansch niet gemakkelijke taak de heer *J. J. F. Noordziek*, onder-bibliothecaris bij de Koninglijke Bibliotheek alhier, op zich genomen had. Dit werk is thans uitgekomen bij onzen stadgenoot, den heer *A. D. Schinkel*. De titel daarvan is de volgende: *Eclaircissemens sur l'histoire de l'invention de l'Imprimerie, contenant: Lettre à M. A. D.* Schinkel, *ou réponse à la notice de M.* Guichard *sur le speculum humanae salvationis; — Dissertation sur le nom de* COSTER *et sur sa prétendue charge de Sacristain; — Recherches faites à l'occasion de la quatrième fête séculaire à Harlem en* 1823, *par* A. de Vries, *Docteur es Lettres, Membre de l'Institut Royal des Pays-Bas, traduit par* J. J. F. Noordziek, *Sous-Bibliothécaire de la Bibliothèque Royale à la Haye. La Haye. Imprimerie de* A. D. Schinkel, *Imprimeur éditeur* 1843 XLII. 276. pp.

Het eerste gedeelte bevat een antwoord aan den heer *Guichard*, die de geloofwaardigheid van *Junius* heeft willen te kort doen, en waarin de eer van dien historieschrijver, door de Staten van Holland als zoodanig aangesteld, gehandhaafd en met de scherpzinnigste kritiek verdedigd wordt.

In het tweede wordt eene dwaling omtrent het vermeende Kosterambt van COSTER bestreden, aan welke meening men tot nu toe blind was blijven vasthouden, en die aan den vreemdeling dikwerf aanleiding tot beschimping en spot had gegeven.

Het laatste stuk houdt de laatste nasporingen en ontdekkingen in, die een helder licht verspreiden over het gansche geschil, waarbij deszelfs tegenwoordige toestand behandeld en de geschiedkundige waarheid van de ontdekking der Boekdrukkunst tot in de kleinste bijzonderheden getoetst en onderzocht wordt.

Historie is dus het beginsel van dit werk. In de voorrede tracht de heer *Noordziek* te ontwikkelen, hoe de zaak van COSTER immer zegevierend is verdedigd, zoo lang men haar aldus door de geschiedenis heeft verklaard, en in hoe vele dwalingen men van beide zijden is vervallen, zoodra men zich op het veld der gissingen, der waarschijnlijkheden heeft begeven, hetgeen hij door eenige voorbeelden getracht heeft op te helderen.

Reeds uit deze opgave is het voor een ieder, die met het oorspronkelijke Nederduitsche werk bekend is, duidelijk, dat deze uitgave niet alleen van het origineel verschilt, maar dat zij als eene geheele nieuwe bearbeiding is te beschouwen; want behalve onderscheidene stukken, die in het Fransche werk zijn opgenomen en niet in het Nederduitsche gevonden worden, is er bovendien eene menigte nieuwe nasporingen en ontdekkingen tusschen ingevoegd, waardoor een meer volledig geheel is geleverd.

De kundige onder-bibliothecaris *Noordziek* heeft dus, welwillend daarin voorgelicht en ondersteund door den waardigen, oorspronkelijken schrijver, *A. de Vries*, een nuttig en gewigtig werk volbragt, waarvoor hij den opregten dank verdient van allen, die belang stellen in de eer en den letterkundigen roem des Vaderlands.

De druk en de uiterlijke vorm zijn allezins aanbevelenswaardig. Dit boek doet de persen van onzen ijverigen en belangeloozen stadgenoot, den heer *Schinkel*, eer aan. Hij heeft de gansche onderneming aangemoedigd, en daarbij de eer van het Vaderland der Boekdrukkunst opgehouden.

Ten slotte mogen wij niet onvermeld laten, dat H. K. H. Mevrouw de Prinses *van Oranje* de opdragt van dit werk welwillend heeft gelieven aan te nemen, en dat verscheidene leden van het Koninglijk Huis, een aantal onzer aanzienlijkste stadgenooten en vele vreemdelingen hebben bijgedragen, tot het in stand brengen van dit werk, zoo als blijkt uit de achter hetzelve geplaatste naamlijst der inteekenaren. Dat getal zal echter bezwaarlijk de kosten der uitgave kunnen dekken, waarom wij hartelijk wenschen, dat nog vele andere onzer landgenooten dit boek zich zullen aanschaffen, opdat de heer *Schinkel*, die reeds meermalen belangrijke, doch weinig voordeel belovende werken uitgaf, aangemoedigd worde, op deze wijs voort te gaan.

— Een inwoner van 's Gravenhage, de metselaar *Noordenburg*, heeft aangeboden om, bij het oprigten van het standbeeld voor Prins *Willem I*, het fondament van dat gedenkteeken op eigen kosten te leggen.

— Uit Utrecht meldt men van den 8sten dezer, dat ook de huisvrouw van den zilversmid *Leeflang* door de Policie ter zake van geldsnoeverij gearresteerd is en een lang verhoor heeft ondergaan.

— Uit Nijmegen meldt men van den 9den dezer:

Wij vernemen, dat er in den avond van eergisteren, onder de gemeente en Heerlijkheid Loenen, tellende 16 huizen en 100 inwoners, op het onverwachts brand is ontstaan in het ambthuis, zijnde de woning van den landbouwer en herbergier *van Beijnum* daar, tengevolge waarvan binnen weinig tijds, ongeacht spoedig aangebragte hulp, het geheele achterhuis, waarin eene kaasmakerij werd uitgeoefend en zich daarenboven hoornvee en paarden in den stal bevonden, werd in de asch gelegd. De paarden, waarvan er zich een had losgerukt, zijn bij de ontdekking van den brand nog tijdig gered, zonder dat dit is mogen gelukken met vier stuks koebeesten, welke met en benevens eene groote hoeveelheid gedorscht koren enz. eene prooi der vlammen zijn geworden. De oorzaak van den brand is tot dusverre onbekend.

— Door de Kamer van Koophandel te 's Bosch is een gunstig rapport uitgebragt om eenen spoorweg voor particuliere rekening aan te leggen van genoemde plaats naar Breda en van daar naar Antwerpen, ten einde de correspondentie met België te bespoedigen.

SPANJE.

Uit Madrid wordt gemeld, dat de Spaansche Regering aan het Kabinet der Tuilerien had doen weten, dat zij aan hen, die Fransche agenten te Barcelona beleedigd hadden, verwijtingen had gedaan; de depêche, welke dienaangaande naar het Fransche Hof gezonden was, ademde eenen verzoenenden geest; zoodat de vrees voor verwikkelingen en vredebreuk wederom verwijderd was.

— Onderscheidene voorname personen en groote grondeigenaars in Spanje hebben een adres aan den Regent geteekend, waarin zij verzoeken, dat schadevergoeding verleend worde aan die inwoners van Barcelona, welke door het bombardement geleden hebben. Ook wordt in dat adres met stoute taal het onregtmatige van den aan Barcelona opgelegden oorlogsschat van 40,000,000 realen gegispt.

— Berigten uit Barcelona tot 31 Januarij melden, dat in die stad bij voortduring groote ontevredenheid bleef heerschen. Toen er, op last der militaire Overheid, den 28sten, eene lijkdienst gevierd werd voor de bij het oproer gesneuvelde soldaten, was er niet een enkel burger tegenwoordig en men had de werklieden, om de kerk, waarin de plegtigheid verrigt werd, te versieren, moeten pressen; daar niemand, zelfs door het aanbieden van zeer hoog loon, de hand aan het werk had willen slaan. — Op het fort Monjuich zouden de artilleristen steeds met brandende lonten bij hunne stukken staan.

DUITSCHLAND.

De Pruissische Regering heeft bepaald, dat het houden van godsdienstige zamenkomsten, welke meer zijn dan huisselijke godsdienstoefeningen, zonder goedkeuring der Regering, niet zal geoorloofd zijn, en is op de overtreding eene boete van 50 thlr. of eene gevangenisstraf gedurende 6 weken gesteld. Deze straf zal echter niet toegepast worden, dan nadat de overtreders door de bevoegde overheid daartegen uitdrukkelijk gewaarschuwd zijn en, desniettegenstaande, voortgaan met tegen de wet te zondigen.

— Het huwelijk van den Kroonprins van Hanover met de Prinses van Anhalt Dessau zal den 21sten dezer plaats hebben; vele hooge personen, onder anderen de Koning van Pruissen, zullen die plegtigheid bijwonen.

— Zijne Maj. de Koning van Beyeren heeft bepaald, om zoo mogelijk het tweegevecht tegen te gaan, dat het lijk van een' in een tweegevecht gesneuvelde, bij het krieken van den dag, zonder begeleiding van geestelijke of vriend, zonder klokkengelui, in ongewijde aarde begraven zal worden.

— Dezer dagen heeft de Eerste Kamer der Beyersche Standen het bekende besluit der Tweede Kamer, om aan Zijne Maj. te verzoeken, dat het

gebod voor de Protestanten, om bij processiën te knielen, ingetrokken zou worden, met 23 tegen eene stem verworpen.

— Uit Baden-Baden schrijft men van 3 Februarij:

In den afgeloopen nacht heeft men den wagenmaker *Rheinhold* op 40 schreden afstand van zijne woning vermoord op straat gevonden. De verdenking viel op zijnen 20jarigen zoon, die terstond in hechtenis werd genomen en heden reeds zijne misdaad heeft bekend. *Rheinhold* was een ruw, zedeloos, twistgierig en aan dronkenschap overgegeven man, die tengevolge hiervan met kelijk in zijne zaken achteruitging. Hij mishandelde zijne vrouw en kinderen herhaaldelijk en had nog denzelfden dag, toen hij dood gevonden werd, zijne huisgenooten geslagen, om welke reden de oudste zoon, op wraak bedacht, zijnen van spel en drinkgelag terugkeerenden vader opwachtte en aangreep, met oogmerk om hem af te rossen; doch onder de worsteling en terwijl de vader den zoon genoegzaam overmeesterde en naar hem stak, trok ook deze een mes en bragt zijnen vader de doodelijke wonden toe.

— Het Groothertogdom Meckelenburg Schwerin bezit thans eene bevolking van 501,128 zielen. In 1845 werden er 18,017 kinderen geboren, stierven er 12,430 menschen en huwden 3,847 paren.

— De Paus te Rome heeft den 27 Januarij een geheim consistorie gehouden, waarin 4 nieuwe Kardinalen, 5 Aartsbisschoppen en 13 Bisschoppen benoemd zijn; ook was de keus van den Domheer *Knauer* tot Vorst Bisschop van Breslau bevestigd geworden; deze keus was reeds vóór anderhalfjaar gedaan.

— Onder de Christenbevolking in de Turksche provinciën Bulgarie, Bosnie en Rumelie, heerscht sedert eenigen tijd groote gisting, welke voor een openbaren opstand ieder oogenblik doet vreezen.

— In de maand Januarij hebben, zoowals op vele plaatsen elders, in Gallicie stormen gewoed, doch den 18den, gevoelde men eene aardbeving, waardoor een huis instortte en verscheiden andere scheuren bekwamen. De schokken herhaalden zich van tijd tot tijd en eerst den anderen morgen hield den dezelve geheel op.

GROOT-BRITANNIË.

LONDEN den 8 Februarij. Het handelsverdrag met Rusland, waarvan in de troonrede melding is gemaakt, is den 11den Januarij van dit jaar te Petersburg geteekend en de ratificatiën van hetzelve zijn den 31sten daaraanvolgende te Londen uitgewisseld. De *Times* deelt hetzelve in zijn geheel mede. Het bevat 16 artikelen en heeft de strekking, om *voor schepen van beide natiën wederkeerige regten en vrijheden te verzekeren.* Alzoo zullen de schepen van Groot-Brittannie, bij het binnenkomen en verlaten van de Russische havens aan geene hoogere regten onderworpen zijn, dan die, op Russische schepen gelegd; terwijl, omgekeerd, de laatste, de Britsche havens bezoekende, behandeld zullen worden als Britsche. Verder zullen Britsche en Russische schepen, die van andere landen dan de overeengekomen partijen aankomen, toegelaten worden tegen betaling van dezelfde regten als van dezelve gevorderd zouden worden door hunne respective natiën. En, in het algemeen, zullen de schepen en onderdanen van de twee natiën dezelfde voorregten in iedere land genieten, waarop de eigene schepen aanspraak mogen maken. „Alzoo — zegt de *Times* — terwijl Fransche redenaars hoog opgaven van de aanmatigingen en vorderingen van het troon. welonde Albion; terwijl de Fransche pers juichte in het veronderstelde verval van ons Britschen handel, en terwijl Portugal zijnen eigen en onzen handel belemmerde door het vertragen van de uitvoering van een handelsverdrag, dat allerwezenlijkst voor beide landen zou werken — gaat de magtigste Staat van Noordelijk Europa een verdrag met ons aan, dat, naar wij gelooven, niet minder voordeelig voor dien Staat, dan voor Groot-Brittannie zal zijn.

„Wij beschouwen dit tractaat toch als het voorteeken van eene verzachting van het beperkend stelsel, waardoor de ontwikkeling van Russische hulpbronnen, ellendeloos in getal en veelsoortig in aard, tot dus verre is verhinderd; en als de eerste vrucht van eene gezonde, gematigde en krachtige staatkunde, welke, zonder voor 's lands veel te beloven of hoog op te vijzelen, bestendig er op uit is, den invloed van Britannie's handel, en de vruchten van Britsche nijverheid, al verder en verder uit te strekken en te verzekeren, zelfs tot de meest verwijderde en tot nog toe minst bevriende volken der aarde."

— De Minister *Peel* heeft in het Lager-Huis verklaard, dat de onzekerheid van het verdrag met Portugal den handel strekte en dat hij zelfs groote opofferingen zou willen doen, om die onzekerheid op te doen houden; hij gaf zijne hoop te kennen, dat de onderhandelingen spoedig hervat en tot een gewenscht einde gebragt zouden worden. Ook heeft genoemde Minister gezegd, dat eerlang de onderhandelingen met Frankrijk omtrent de betere schikking der handelsbetrekkingen met Engeland, tot een voor beide landen goede uitkomst zouden leiden.

— De Hertog *van Montpensier*, jongste zoon van den Koning van Frankrijk, wordt met het voorjaar in Engeland verwacht.

— Met het onstuimige weder van de vorige week, is weder een rijk Oost-Indie-vaarder op de kust van Schotland geheel verongelukt; hetzelve had onder anderen 3700 balen suiker en eene groote hoeveelheid rum aan boord.

— De dagbladen van Canton verhalen, dat een Arabisch koopman, komende van de Oostelijke kusten van Borneo, te Batavia de tijding heeft aangebragt, dat het Hollandsche vaartuig *de Elisabeth*, hetwelk in 1846 Singapore verlaten had en sedert dien tijd vermist was, thans op die kusten ontdekt is geworden. De Arabier zou aldaar den Kapitein *Lindsted* gesproken en van dezen vernomen hebben, dat hij, benevens al de manschappen van zijn schip, door de inboorlingen tot slaven gemaakt waren. Men meende dat het Nederlandsche bestuur op Batavia eene expeditie uitrustte, ten einde de equipage van *de Elisabeth* te doen in vrijheid stellen.

FRANKRIJK.

PARIJS den 10 Februarij. De Minister van Marine *Duperré* is door den Admiraal *Rousin* vervangen geworden. De *Moniteur* zegt omtrent dit ontslag het volgende:

„Sedert eenigen tijd had de gezondheid van den Admiraal *Duperré* hem het bestuur over vele gewigtige bezigheden, waarvan hij te zeggen en hij had verscheiden malen den Koning zijne begeerte te kennen gegeven om zich te verwijderen. De Koning heeft dit lang geweigerd, maar eindelijk tot zijn groot leedwezen moeten toegeven aan de herhaalde aanzoeken van den doorluchtigen Admiraal, die bij zijne verwijdering zoowel de achting van den Koning als van het land met zich draagt.

„Het veel de oppositiebladen hulde doen aan de bekwaamheden en het karakter des opvolgers van den Minister der Marine, ontbreekt het hun echter niet aan aanmerkingen op die benoeming. Een dier bladen laat zich daaromtrent in de volgende bewoordingen uit: De keus welke de heer *Guizot* gedaan heeft, door den Admiraal *Duperré* door den Admiraal *Roussin* te laten vervangen, is veelzeggend. Uit al de hoofdofficieren der marine is deze laatste wellicht de eenige die zich ten voordeele van het regt van onderzoek uitgelaten heeft. De heer *Duperré* zelf keurde het door den heer *Guizot* gevolgd stelsel af, en ondersteunde het gevoelen der minderheid van den Raad, die de wijziging der tractaten van 1831 en 1833 verlangde. Daar de tegenwoordige Minister van Marine gemeend had het bestuur te moeten verlaten, scheen het, na de stemming over het adres, dat de heer *Guizot* die gelegenheid te baat moest nemen om hem door een man te doen vervangen, die zich met rondborstigheid vijandig tegen het regt van onderzoek betoond. Dardoor schijnt de Gedeputeerden overtuigd hebben dat hij de aanbeveling, in de zinsnede van den heer *Dupin* vervat, ernstig opvatte. Maar, in stede van deze gedragslijn te volgen, heeft hij zich gehaast een man aan te werven, zoo weinig geneigd als hij zelf om negotiatiën over deze hoogst aangelegen zaak te openen."

— Er zijn onderscheidene personen te Toulouse en Agen gevangen genomen, beschuldigd van deel te hebben genomen aan een complot tot verstoring der openbare rust.

— Er is een nieuw blad te Parijs verschenen, onder den bevalligen naam van: *le Satan*; het zal in den geest van de *Charivari* geschreven worden.

— In den *Moniteur Algerien* wordt gemeld, dat de eerste geruchten omtrent den afval, welken *Abdel-Kader* bij eenige Emirs, die reeds aan Frankrijk onderworpen waren, had te weeg gebragt, zeer overdreven zijn geweest; daar geen der magtige Kabylen-stammen, die rondom de vlakte van Metidja wonen, in beweging was gekomen. — De Gouverneur was echter met eene legerafdeeling vertrokken, om de zaken in persoon te kunnen onderzoeken. — De kolonisatie in Algerie ging voorspoedig voort. De Minister van Oorlog had omtrent dezelve onderscheidene besluiten genomen, onder anderen ook, dat in Algerie 12 Notarissen, allen Fransche van geboorte, zouden mogen werkzaam zijn.

MENGELINGEN.

DE ENGELSCHE KOLONIËN ALS MILITAIRE POSITIËN BESCHOUWD.

SIERRA-LEONE.

(*Vervolg van N°. 13.*)

Dit is eene kolonie *sui generis*, een amphitheater van philantropische proefnemingen. Niettegenstaande alle moeiten, welke men zich heeft gegeven, zullen hare ligging en de moeijelijkheid harer middelen van gemeenschap met het binnenland, altoos beletten dat men er eene handelsplaats of entrepôt van make, en hoewel Sierra-Leone het hoofdkwartier van het Afrikaansch korps bevat, is het ook geen militaire post; het zij ons echter veroorloofd eenige woorden over de maatregelen tot beteugeling des slavenhandels of tot beschaving der verschillende Afrikaansche stammen genomen, en over de verkregen resultaten, te zeggen.

Toen de Portugezen hunne Afrikaansche koloniën verlaten hadden, stichtte Engeland eene kleine nederzetting op het eiland Bani, in den zee-arm, welke zich ten noorden der landengte van Sierra-Leone uitstrekt. Na den Amerikaanschen onafhankelijkheids-oorlog, werden al de Negers die op de Engelsche schepen of in de regimenten hadden gediend, ten getale van vier honderd, vereenigd en op de landengte van Sierra-Leone gevestigd, met veertig blanken om hen te besturen. De helft dezer kolonisten stierf in het eerste jaar, en de andere helft, door de inboorlingen aangevallen, werd genoodzaakt op het eiland Bani te vlugten. In 1791, toen de Afrikaansche compagnie zich vormde, begon zij met op dezelfde plaats eene vestiging daar te stellen, waarvan zij de kern uit Negers van Jamaika vormde. In 1808 werd de kolonie eigendom der kroon verklaard, aan wie zij altoos sedert is gebleven, maar die er slechts een nominaal gezag uitoefent, want, zoo al de bevelen dadelijk uit het bureau van koloniën gaan, worden inderdaad alle wetten en reglementen, deze vestiging betreffende, altoos onder invloed der Afrikaansche compagnie uitgevaardigd. Toen men besloot den slavenhandel af te schaffen, werd Sierra-Leone als schuilplaats voor de verloste zwarten en tot verkoop der Negerschepen aangenomen. Als ligging scheen het, dat men geene betere plaats had kunnen kiezen. Eene landengte, wier grond zich trapsgewijze boven de oppervlakte der zee verheft, zonder stilstaande wateren noch moerassen, door eene prachtige keten boschrijke heuvels aan het vaste land gehecht; al deze omstandigheden schenen zich te vereenigen, om de gezonde lucht dezer plaats te waarborgen. Men werd wreed en wreedelijk van deze dwaling terug gebragt, want Sierra-Leone is nooit in waarheid anders dan een fraai graf geweest, altijd geopend om nieuwe slagtoffers te ontvangen. Wat het lot der bevrijde slaven betreft, was de vestiging van Sierra-Leone slechts een halve maatregel; de ongelukkigen worden, noch aan hun land noch aan hunne vrienden wedergegeven, zij zijn op een klein punt zamengedrongen, om er de vreemdste bevolking uit te maken, welke men bedenken kan, een mengel zonder naam, van alle Afrikaansche rassen, en dat van Freetown een echt zwart Babel maakt. Zij komen dikwijls in groeten getale aan (want men ziet soms op éénen dag, drie of vier door de kruisers gemaakte prijzen binnenloopen,) en in den rampzaligsten toestand gebragt door de ellende, welke zij aan boord der Negerschepen hebben moeten doorstaan. Men ontscheept hen dadelijk op den grond der vrijheid, en zij moeten dan zoo goed mogelijk den kost winnen.

De opsomming der onbilijkheden, welke door de blanken van alle klassen, te Sierra-Leone gevestigd, worden gepleegd, zoude eene belangwekkende bladzijde zijn, te voegen bij al die, waarin de weldaden der Britsche menschlievendheid worden vermeld. Men zoude, zoo noodig, alle middelen kunnen aanwijzen, welke de winzucht kan uitvinden, in het werk gesteld om de premiën te verdienen aan de verlossers der gevangenen, welke op de Negerschepen worden gevonden, toegestaan. Men zoude de schepen kunnen noemen welke voor spotprijs waren verkocht geworden, en kort daarop hernomen zijn, dezelfde slaven aan boord hebbende, waarmede zij de eerste reis belast waren; zoo zeer was de inschrijving, waaraan deze ongelukkigen bij hunne komst in de kolonie moesten onderworpen zijn, met onachtzaamheid en kwade trouw geschied, zoodat zij, naauwelijks te Freetown ontscheept, dikwijls aan de kooplieden van het binnenland werden geleverd, die hen op eenigen afstand naar het zuiden aan de kust bragten, om aan Kapiteins te worden verkocht, wier taak daarin bestond, schip en lading in handen der kruisers te doen vallen, die dan de premie voor elken bevrijden Neger (60 gulden ongeveer per hoofd) met de eerste deelden. Onder de dadelijk bevrijde Negers, ondergingen zij, die aan de epidemische ziekten waren ontkomen, welke hen bij honderden wegsleepten, geen minder wreed lot; zij werden, onder voorwendsel van hen te bekeeren en te beschaven, aan planters toevertrouwd, die zich veel meer bezig hielden hen te laten werken, dan hun materieel of zedelijk welzijn te bevorderen, zoodat zij van dagelijke beschermers beroofd, en gedurig van meesters veranderende, uithoofde der gedurige verkoopen of de schrikkelijke sterfte der blanken, in de barbaarschheid gedompeld bleven, en aan alle pogingen der methodistische leeraars, met hunne godsdienstige opvoeding belast, weerstand boden. Alles in aanmerking genomen, waren de Negers aan een oneindig zwaarder juk dan dat hunner gelijken in Amerika onderworpen.

Hoe kon deze staat van zaken ook ophouden te bestaan, daar de handel drijvende planters en zelfs de ambtenaren, een ieder, in één woord, uitgezonderd de arme bevrijde gevangenen, belang had, dat deze staat van zaken zoo lang mogelijk voortduurde; daar het Gouvernement zelf, het slecht voorbeeld gevende, de beste mannen uit de ladingen der prijsgemaakte Negerschepen noodzaakte, om in de zwarte regementen te treden, welke, naauwelijks gevormd, naar de Engelsche koloniën van Amerika vertrokken, alwaar deze soldaten tegen hadden het lot der slaven te benijden, want deze, zich goed gedragende, verkregen gemakkelijk van de edelmoedigheid hunner meesters, die belang hadden hen aan te moedigen, de belooning voor hun werk, terwijl de anderen met hunnen titel van vrije mannen, onbepaald onder de vanen bleven, aan eene zeer strenge krijgstucht onderworpen, en dikwijls aan de kolonisten als hulparbeiders geleend of verhuurd, om de werkzaamheden te verrigten, waaraan de meesters hunne slaven

niet wilden blootstellen, groote vermoeijenissen doorstonden, zonder bijna eenige schadeloosstelling te genieten.

Sommige personen schrijven aan de buitengewone ontwikkeling der groeikracht na den regentijd, de verschijning der doodende smetstoffen toe, welke de bevolking doen omkomen. Maar dit is niet de eenige oorzaak dier sterfte; het is zelfs niet de voornaamste. Tegenover den zee-arm (*estuary*), welke de ankerplaats van Sierra Leone uitmaakt, strekt zich eene groote lage vlakte uit, welke, van af het Schiereiland gezien, een lagchend tapijt van groen schijnt te zijn. Dit is, wat men de Bullom-kust noemt; de zelve wordt door eene menigte kleine wateren doorsneden, welke half door waterplanten en rottend slijk gevuld zijn. Zoo is, op eene uitgestrektheid van verscheidene honderde mijlen, de aard van den grond ten noorden en zuiden van het Schiereiland; elke wind welke van die kanten komt, is met pestdampen beladen, waarvoor geene zorgen noch voorzigtigheid de Europeanen kunnen vrijwaren. Hierbij moet men voegen, dat de geheele westkust van Afrika onder den wind van dit vaste land gelegen is, en de uitwasemingen van alle moerassen en verpestte bosschen ontvangt, welke zich aan den voet der groote bergketenen van het binnenland uitstrekken.

(*Vervolg hierna.*)

PRIJS-COURANT VAN EFFECTEN.

Amsterdam, Zaturdag 11 Februarij 1843.

					Gebl.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$54\frac{5}{8}$	$54\frac{13}{16}$	$54\frac{5}{8}$
Dito Dito	5	„	102		
Amortisatie-Syndicaat	$4\frac{1}{2}$	„	$96\frac{3}{4}$	$96\frac{7}{8}$	$96\frac{3}{4}$
Dito Dito	$3\frac{1}{2}$	„	80		
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$	„	$129\frac{7}{8}$	$130\frac{1}{8}$	$129\frac{7}{8}$
Nieuwe Dito	$4\frac{1}{2}$	„	$103\frac{3}{8}$		
Oost-Indische Leening	5	„	$100\frac{3}{8}$		
Aandeelen Rijn Spoorweg	$4\frac{1}{2}$	„	$94\frac{1}{2}$		
Dito Haarlemmer		„	$62\frac{5}{8}$		
Dito Rotterdammer		„	$60\frac{1}{2}$		
Haarlemmermeer	5	„			
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	„	$17\frac{3}{8}$	$17\frac{13}{16}$	$17\frac{13}{16}$
Dito bij Dito, onbep. stukk.		„	$15\frac{15}{16}$	16	
Dito Coup.		„	$20\frac{11}{16}$	$20\frac{13}{16}$	
Dito	3	„	$24\frac{5}{8}$		
Passive		„			
Deferred.		„			
Fransche Uitgestelde		„			
RUSLAND, Obl. *Hope en Comp.* 1798 en 1816	5	„	$106\frac{7}{8}$	107	
Dito Dito 1828 en 1829	5	„	$106\frac{7}{8}$		
Certificaten bij dito 1831 en 1833	5	„	$98\frac{5}{8}$		
Dito bij *Hope*	4	„	$89\frac{1}{4}$	$89\frac{3}{8}$	$89\frac{1}{2}$
Certificaten te Hamburg	5	„			
Inschrijving in Assignatiën	6	„	$69\frac{3}{4}$	$69\frac{13}{16}$	
Certificaten van Dito	6	„			
OOSTENRIJK, Obl. *Goll en Comp.*	5	„			
Negotiatie Metalliek	$2\frac{1}{2}$	„			
Dito Dito	5	„	$108\frac{1}{2}$	$108\frac{5}{8}$	
NAPELS, Certificaten	5	„			
Dito in *Napels*	5	„			

DE PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG BINNEN LEYDEN.
Zaturdag, 11 *Februarij* 1843.
Van 33 tot 6 à 37 gulden.

BROODZETTING VOOR DE STAD *LEYDEN*,
Ingaande Maandag den 13. *November* 1843.

Maximum van den prijs, waar *niet boven*, maar *wel beneden*, zal mogen worden verkocht, ingevolge Koninklijk besluit, van den 25 Januarij 1826, (*Staatsblad* N°. 5), en de dispositie van H. H. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, van den 5 December 1828, (*Provinciaalblad* N°. 161.)

Het *Roggebrood*, van *zuivere rogge* gebakken, wegende 3 Ned. ponden, op	35	cents.
Een pond vijf oncen, op	$17\frac{1}{2}$	—
Het *Tarwebrood*, *beste soort*, wegende een Nederl. pond, op	30	—
Vijf oncen, op	15	—
Het *Franschbrood*, van een Nederl. pond, op	30	—
Vijf oncen, op	15	—
Het *Huisbak*, wegende een Nederl. pond, op	26	—
Vijf oncen, op	13	—
Het *minste soort* of zoogenaamd *krop uit de zak*, van een Ned. pond, op	23	—
Vijf oncen, op	$11\frac{1}{2}$	—

Alles gebakken overeenkomstig art. 2 van het Reglement op het Bakken en Verkoopen van Brood, gearresteerd den 21 September 1842.

Leyden, den 9. Februarij 1843.

Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden,
DU RIEU.
Ter ordonnantie van dezelve,
v. PUTTKAMMER.

. MAATSCHPPPIJ VOOR TOONKUNST TE *LEYDEN*.

Groote Bijeenkomst der *Zangvereeniging* tot het uitvoeren der tot dus ver geoefende stukken, op Donderdag den 16den Februarij, des avonds *ten half zeven ure* in den Schouwburg.

NB. De Leden der Maatschappij zullen, *op vertoon van hun bewijs van Lidmaatschap*, toegelaten, en aan elk één Dames-Kaartje bezorgd worden. — Commissarissen verzoeken vriendelijk van alle aanvraag om meerdere Toegang-Kaartjes verschoond te blijven.

De Commissaris-Secretaris der Maatschappij,
LEBMANS.

. LEYDSCHE SCHOUWBURG. *Maandag* 13 *Februarij* 1843. MARIA, KONINGIN VAN ZWEDEN, en KATHARINA, HERTOGIN VAN FINLAND, *Tooneelspel*, in 5 Bedrijven. Na hetzelve: DE VERSTROOIDEN, *Blijspel*, in één Bedrijf. *Aanvang* ZES URE.

. Ondertrouwde J. F. OTTO
EN
B. H. PADDENBURG.
LEYDEN
10 Februarij 1843.
Eenige en algemeene Kennisgeving.

. Voor de menigvuldige bewijzen van deelneming, bij de bevalling mijner Echtgenoote, betuig ik bij deze aan Vrienden en Bekenden mijnen hartelijken dank.

K. BLOK.

. De Ondergeteekende betuigt langs dezen weg zijnen dank voor de vele blijken van deelneming bij het afsterven van zijnen Broeder den Hooggeleerde Heer F. VAN DER BREGGEN, te *Amsterdam*.

LEYDEN 12 Februarij 1843. CORN. VAN DER BREGGEN.

. De Ondergeteekende betuigt langs deze weg zijnen opregten dank voor de menigvuldige blijken van deelneming, welke hij gedurende de ziekte en na den dood van zijne dierbare Echtgenoot, Vrouwe M. G. BAKKER, heeft mogen ontvangen.

LEIDEN
den 12 Februarij 1843.
C. H. VAN SCHACK,
1ste Luit., 8ste Regt. Inf., R. M. W. O. 4de kl.

. Gevoelig voor de zoo menigvuldige bewijzen van deelneming, zoo gedurende de ziekte als bij het overlijden mijner dierbare Echtgenoote, van mijne Vrienden ondervonden, zoo betuige ik bij deze daarvoor mijnen hartelijken dank.

LEYDEN
Februarij 1843.
B. MOLKENBOER, SENR.,
mede uit naam mijner Kinderen.

. De Ondergeteekende betuigt bij deze, ook uit naam van de Betrekkingen der Overledene, zijnen welmeenenden dank, voor de bewijzen van hartelijke deelneming, betoond bij het overlijden van zijne waarde Moeder,

LEYDEN den 13 Februarij 1843. D. KNAAP.

. Bij behoorlijk geregistreerde Acte verleden voor het Kantongeregt te *Alphen*, Arrondissement *Leyden*, den *elfden Januarij* 1800 *drie en veertig*, is door den Heere MEINART VAN CATZ SMALLENBURG, wonende te *Boskoop*, Handligting verleend aan zijnen minderjarigen Zoon, HENDRIK ADRIANUS MARINUS VAN CATZ SMALLENBURG.

En zulks met toekenning van al de Regten van meerderjarigheid, welke volgens artikel 484 van het Burgerlijk Wetboek, kunnen worden verleend.

Geschiedende hiervan afkondiging, ter voldoening aan artikel 486, van gezegd Wetboek.

. Ten Kantore van N. NATHANS, te Leyden, zijn wederom te bekomen: HEELE en GEDEELTEN van KOOPLOTEN, voor de 189ste *Kon. Ned. Loterij*, waarvan de *Eerste Klasse* begint te trekken op den 13 Maart aanstaande.

. Aan het Kantoor van D. J. LE NOBEL, op de Haarlemmerstraat, Wijk 6 N°. 488, te Leyden, zijn wederom voor de volgende 189ste *Kon. Ned. Loterij*, te bekomen: HEELE en GEDEELTENS van LOTEN, waarvan de Collecte op Heden is geopend, wordt ook accuraat Contraboek gehouden.

. J. BUSE, te Leyden, heeft aangekregen een extra partij GEROOKTE ZALM, te bekomen uitgesneden à *f* 1.50 de 5 Ons, bij de heele of halve tot minder prijs; versche Gespeende Engelsche OESTERS die vet en blank van Visch zijn *f* 2.50 de 100; DITO Zeeuwsche *f* 3.50, en Kor. OESTERS *f* 4; fijne Kruijige Gemarioneerde HARING 10 Cents per stuk; almede opregte Engelsche BOKKING; fijne gebeukte STOKVISCH en nieuwe ZOUTEVISCH; Engelsche BIEREN, fijne WIJNEN; LIKEUREN en zuivere PUNSCH. Brieven *franco*.

. Men vraagt TE HUUR, tegen October aanstaande, in het Westelijk gedeelte dezer Stad, een HUIS, voorzien met eenige Behangen Kamers, groote Keuken, Tuin en verdere Gemakken. Adres bij de Boek- en Kunsthandelaren SCHREUDER en VAN BAAK, te Leyden.

. TE HUUR met 1°. Mei aanstaande, voor een' Heer of Dame, drie zeer goed ingerigte BOVENKAMERS, gelegen op een' der vrolijkste Standen aan den Nieuwen Rhijn, in een stil Huisgezin. Te bevragen bij den Heer S. VAN DISSEL, Oude Rhijn, Wijk VI N°. 119. Brieven *franco*.

. De Boekhandelaars S. en J. LUCHTMANS en C. C. VAN DER HOEK, vangen des namiddags ten *vier* ure, op Heden Maandag aan, en zetten Dingsdag voort hunne Verkooping der Bibliotheek van Prof. J. F. HOFFMAN, bevattende zoo wel Werken uit verschillende Vakken, als vooral uit die der *Genees-* en *Heelkunde*, der *Schei-* en *Kruidkunde* en *Natuurlijke Historie* en daaraan verwante Wetenschappen; — terwijl op Woensdag daaraanvolgende de Boekh. VAN DER HOEK verkoopen zal een verzameling kostbare WERKEN, ten deele loopende over dezelfde Vakken; zie het Supplement van deszelfs *Catalogus*. — Beide Catall. zijn alom verzonden.

. VRIJWILLIGE VERKOOPING,

op Zaturdag den 18 Februarij 1843, des avonds ten 6 ure, in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen Leyden, van: Een HUIS en ERF, waarin diverse Boven- en Beneden-Kamers, op het Steenschuur, met een Lokaal ingerigt tot Drukkerij, op de Vliet te Leyden, Wijk 2 N°. 35. Een DITO, aan de Zuidzijde van den Nieuwen Rijn, met een TUIN, uitkomende op de Hoogewoerd, Wijk 3 N°. 7. Een DITO, op de Zijdgracht, Wijk 2 N°. 327. Een DITO, in de Kalverstraat, Wijk 2, N°. 418. Zeven DITO, in de Willemspoort op de Geerengracht, Wijk 2 N°. 403 tot 407 A. Veertien partijen extra best WARMOEZIERSLAND; en een partij best WEILAND, gelegen in de nabijheid van Leyden, onder Soeterwoude, Leyderdorp en Oegstgeest, alles breeder bij Biljetten omschreven, en waaromtrent nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris A. WYNSTROOM, te Leyden.

. Men is van meening op Maandag den 20 Februarij 1843 en volgende dagen, des voormiddags ten 10 ure, ten *Sterfhuize* van wijle Mejufvrouw HENRIETTA GEERTRUIDA VAN COPPENAAL, in leven Weduwe van den Heer VINCENT HERDINGH, Lz., in de Kloksteeg, aan den hoek van het Pieterskerkplein, Wijk 4 N°. 664, publiek aan de meestbiedenden OM GEREED GELD, te Verkoopen:

Eene aanzienlijke partij MEUBILAIRE en andere GOEDEREN; bestaande in Tafels, Stoelen, Spiegels, Platen in Lijsten, Kabinetten, Ladetafels, Secretaire, Ledikanten, Bedden met derzelver Toebehooren, Bed- en Tafellinnen, Vloerkleeden, Koper, Tin, Blik, Porcelein, Glas- en Aardewerk, en een partij Vrouwe Kleederen, voorts Gouden en Zilveren Horlogien, Zilveren Lepels en Vorken en meerder Goud en Zilverwerk, en hetgeen verder ten dage der verkooping te voorschijn zal worden gebragt.

Al hetwelk voor een ieder te zien zal zijn op Vrijdag en Zaturdag voor de verkooping, van des voormiddags ten 10 tot des namiddags ten 2 ure.

. Maandag den 20 Februarij 1843 en vijf volgende middagen, zal de Boekverkooper J. W. VAN LEEUWEN, op de Breedestraat te Leyden, verkoopen: Een aanzienlijk en zeer fraaije verzameling van BOEKEN, behoorende tot de *Godgeleerdheid*, en *Kerkelijke Historie*, *Geneeskunde*, *Regtsgeleerdheid*, *Oude* en *Nieuwe Letteren*, waarin vele voornamen uitmunten, nagelaten door den Hoogweerdigen Heer B. J. GERVING, *Aartspriester van Holland*, *Zeeland en West Vriesland*, en den Weleerwaarden Heer J. B. JEHEE, *R. C. Pastoor te Maasland*, en een *Med. Doctor*. De Catalogus is à 10 Cents te bekomen.

. VRIJWILLIGE VERKOOPING,

op Zaturdag den 25sten Februarij 1843, des avonds ten zes ure, in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen Leiden, van eene welbeklante en zeer gunstig gelegen KALKBRANDERIJ met VIER OVENS, Leschhuis, Turfschuur, Meesterknechts-Woning met Tuin, en een kapitaal HEEREN-HUIS met Stalling en grooten Tuin, en verdere Getimmerten, staande en gelegen onder *Valkenburg* en *Katwijk*, aan den Straatweg.

Kunnende de Kalkbranderij met de daartoe behoorende Gebouwen en Gronden worden aanvaard met primo Maart 1843, en het Woonhuis met 1°. Mei 1843.

Op het voorschrevene perceel zal een kapitaal van *f* 10,000 als eerste hypotheek gevestigd kunnen blijven, tegen eene rente van $4\frac{1}{2}$ pCt. en jaarlijksche aflossing van *f* 1000.

Alles breeder bij aangeplakte billetten omschreven. Zijnde nadere informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris A. B. BARKEY Nz., te Leiden, alwaar de conditiën van verkoop, acht dagen voor de Veiling ter lezing zullen leggen.

. Op Zaturdag den 25sten Februarij 1843, des avonds ten 6 ure, zal men in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen Leyden, publiek Veilen en Verkoopen: *VIJF EN TWINTIG* HUIZEN en ERVEN, allen staande en gelegen binnen Leyden, alsmede eene aangename SPEELTUIN, met groote Koepel, Keuken, Schuur, Schuitenhuis, en verdere Getimmerte, staande en gelegen buiten de Witte Poort der Stad Leyden, aan den Straatweg onder Soeterwoude, bij het Kadaster bekend in Sectie A. N°s. 2148, 2149, 2150 en 2151, ter grootte van 15 Roeden en 79 Ellen.

Alles breeder bij aangeplakte Billetten omschreven; de voorsz. Perceelen kunnen worden bezigtigd daags voor en op den dag der verkooping, tusschen 10 en 4 uren.

Zijnde inmiddels nadere informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris A. B. BARKEY, Nz.

Bij de Wed. ANTHONY DE KLOPPER EN ZOON, te Leyden.